

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Falnicul Zarand.

— Adunarea Societății de teatru. —

Brad, 30 Aug. 1904.

Când »Libertatea« a vestit mai întâi că Societatea de teatru își va ține adunarea la Brad și a legat cele mai frumoase nădejdi de primirea ce falnicul Zarand va face acestei societăți alergătoare după un mândru ideal cultural-național, — a cunoscut oamenii în care își pune nădejdea! Și nu s'a înșelat!

Apostolii culturii românești din Brad, luând în mână cauza, s'au dovedit apostolii ce știu cuceri: ei au cucerit și au răpit cu ei întreagă inteligența din orașe și satele Zarandului și au adus-o de s'a manifestat cu o putere, care a răpit inimile tuturor frunțașilor români veniți din mari depărtați la Brad!

Ear' succesul moral în toată privința splendid, a fost însoțit și de netăgăduit strălucitul succes material, pân'acum încă tot scop principal al activității societății: s'au încasat aici pentru fondurile societății aproape cinci mii de coroane, prin ce adunarea dela Brad s'a ridicat în șirul celor mai de frunte adunări ale acestei societăți, tot mai bine apreciate.

Ceva nou și vrednic au introdus harnicii Bradeni în adunarea acestei societăți: un fel de sărbătoare pioasă a memoriei marilor umbre istorice ale țării. Deja în firul primei ședințe și înainte de a intra în ordinea de zi, președintele a ținut un duios discurs comemorativ pentru Iosif Hodoș, marele bărbat al vechiului Zarand, al celui Zarand, care era cel mai luminos cuib al românismului, cu fișpan, vicișpan și toată administrația românească (până a fost desființată și contopit cu comitatul Hunedoarei prin volnicia guvernelor de pe vremuri.) Acest Hodoș are merite neperitoare pentru Zarand, pentru ridicarea gimnasiului din Brad și pentru Societatea de teatru, a cărui prim president el a fost. Memoriei lui s'a adus aci un cuvios prinos. Și tot ca o închinare umbrelor mari istorice s'a proiectat și s'a făcut după adunare excursiune la »Gororul lui Horia« dela Cebea, care umbrește mormântul leghendarului nostru erou național Avram Iancu! Frumoase înori! Laudă celor ce le-au contemplat și executat!

Copleșit de bogăția de impresii ce mi-au înălțat, une-ori înduioșat sufletul, despre adunarea însăși, deocamdată vă refererez, condesat, următoarele:

Comitetul de primire, în frunte cu de toți stimatul protpresb. V. Dămian, acest tip al omului idealist și intransigent român, — a întâmpinat la gară pe președ. Soc. care sosise

cu d-na, apoi cu dl V. Goldiș (Arad), Dr. Dobrin, Dr. Branișce (Lugoș) și alții. L-au salutată cu căldură și le-a mulțumit mișcat bătrânul president.

La seara de cunoștință din »Central« s'a văzut îndată, că mare e interesul pentru adunare. Erau prezenți oameni dela Ciaba, Făgăraș, Hălmașiu, Beiuș, Lugoj, Brașov, Timișoara, etc.! Profesorul St. Albu a salutată pe oaspeți în frunte cu comitetul, a răspuns președ. Vulcan, și a fost apoi o facere de cunoștință și o veselie potențată prin bună muzică, încât erau să uite oamenii că mâne-zi îi așteaptă lucru serios și greu, era să se lase apucați de ziua albă tot la seara de cunoștință!

Ședința I. a fost premească de serviciu divin în bis. gr.-or. Părintele protpresb. V. Dămian, însoțit de 2 preoți și 1 diacon, a servit, ținând la urmă o prea frumoasă cuvântare, arătând că și soc. de teatru, un templu vrea să ridice neamului, un templu artei, care, ca și biserica, nimiceste pentru răspândirea moralei, pentru înălțarea sufletelor credincioșilor ce-l cercetează!

La 11 1/2 s'a deschis apoi ședința prin un discurs mare, (il vom reproduce și noi în viitor, regretând că pentru cel de față am fost prea ocupați cu alt material Red. »Lib.«), în care stătuște pentru marile principii ale adevărului ce prin toate ale noastre trebuie să-l servim, al idealismului ce trebuie să ne încălzească inimile pentru toate pornirile naționale, culturale, sociale, — și apoi zbuciuie necruțător multe apariții triste din viața noastră publică, socială și culturală, a căror stîrpire o dorește, — și declară adunarea de deschisă. Vorbirea a făcut impresie adâncă și a fost aplaudată viu.

Se numesc notari ai adunării d-nii V. Goldiș și Dr. Blaga.

Prof. Dr. Oprișca salută apoi în o vorbire însuflețită adunarea în mijlocul Zarandenilor și în numele lor.

Vechiul prof. și dir. G. Părău, ca reprezentant al »Asociațiunii« salută soc. în numele »Asociațiunii«.

Președ. Vulcan mulțumește amânduror salutărilor, apoi ține discursul comemorativ pentru Iosif Hodoș falnicul fiu de pe vremuri, a Zarandului, de care amintim mai sus. S'a luat la protocol recunoștința pioasă pe care adunarea a adus-o memoriei marelui bărbat.

S'au ales apoi comisiile: pentru cenzurarea rap. gen. Vas. Damian, Dr. Radu, Dr. Braniște, St. Albu, N. Hențu; — pentru rap. cassarului: Dr. Dobrin, Dr. Groza, P. Rimbaș, I. Gherman, N. Borzea; — pentru membri noi: Dr. P. Oprișca, Dr. I. Papp, Dr. David, Al. Draia și A. Damian.

S'a pus apoi la ordinea zilei citirea disertației d-lui Dr. P. Oprișca: despre fondarea gimnasiului din Brad, istoric făcut cu multă competență, pe baza actelor arătând zbuciumările măreței pleiade de inteligență a acelor vremuri, pertractările ei cu marele Șaguna, nobila jertfă a comunelor Zarandului pentru întâmpinarea speselor de fondare, etc., o mulțime de peripectii nobile iritante și duioase! Adunarea aplaudă pe disertant, și îl felicită, — ear' președintele încheie adunarea.

Banchetul obicinuit, n'a lipsit aici. Toasturi cari mai de cari. Remarcabile prin ideile nobile ce le-au desvoltat a fost mai ales al d-lui Emanuil Ungurean (Timișoara) pentru înaintarea poporului în economie și cultură!; a d-lui V. Goldiș pentru renașterea poporului român și înălțarea lui!; — în urmă a d-lui P. Călcinar (Orșova) pentru fapte nu vorbe! Dl Călcinar, ca să arate cari sunt pentru fapte, nu numai pentru vorbe, a deschis îndată o colectă nouă în favorul Societății, și a adunat pe loc, dela cei vre-o 60 domni prezenți, 74 cor. Discursul ca și executarea lui a făcut cea mai bună și veselă impresie!

Concertul și teatrul dat seara, după programul apărut și în foaia d-voastră a reușit peste așteptare de bine, atât ca reprezentație cât și ca încurgere materială. Diletanții s'au achitat în chip perfect de bine, storcând, atât concertul cât și teatrul, cele mai meritate aplauze dela sala ticsită de public.

În șed. de Luni (II) s'au cetit alte două disertații bine studiate și pline de cunoștințe: a d-lui Enea Hodoș (Caransebeș): Amintiri dela școlile din Brad, pline de spirit, de duioșie și de recunoștință nobilă față de gimnasiul din Zarand, la a cărui ridicare familia Hodos are mari merite; — apoi dl Dr. Blaga: despre gust. — Disertațiile au fost viu aplaudate și disertații felicitate.

Prof. Dr. Oprișca a raportat apoi că s'au înscris de nou 12 membrii fondatori la Societate, 19 pe viață și 45 anuali. Adunarea aclamă numele noilor membrii, cari au contribuit acuzi 5000 cor.

S'a reconstituit comitetul. În locul cassarului retras, s'a ales Dr. Verderdea, și în locul d-lui Ungurean, retras din comitet, dl Dr. Dobrin. Incolo cei vechi. Adunarea îi aclama. Președintele încheie mișcat frumoasa adunare.

În ziua asta, a doua, a fost seara bal, care — mai trebuie spus? a reușit ca ori-ce convenire menită mai mult tinerimii, — splendid! Noi cei mai bătrâni ca tineri, am șezut ca »garde« desfătându-ne în veselia tineretului.

Excursia la Cebea, azi, Marți, a fost înălțătoare de inimi. Deși nu așa de mare convoiu, precât putea fi, dar destul de frumos număr de excursioniști au plecat, cu inimi pline de evlavie spre locul, care ar fi să fie un loc de continu pereginaj național, și s'au închinat memoriei eroilor a căror nume sunt legate de cimiterul dela Cebea: Horia și Iancu admirând și frumoasa biserică, cu minunatele ei arcuri cu tricolor; apoi cununa cea de pe mormântul lui Iancu pentru care fuseseră improcesuați tinerii Novacovici, Ster și Scurtu.

Cu inimi înduioșate și întărite naționalicește s'au depărtat toți din sfântul loc!

Episcopul Aradului

ALEGEREA DELA PECICA

Cu durere a trebuit să ne convingem — din isvorul cel mai sigur, că știrea amintită în numărul trecut al foii noastre, că Episcopul Aradului, s'a dejosit întru atât, încât nu s'a sfiit să facă pe corteșul guvernului din privilegiul alegerii dela Pecica.

Anume, Prea Sfinția, Sa a citat la sine, în preajma alegerii pe acei preoți, despre care știa că s'au înrolat sub steagul desfășurat de partidul național român — încercându-se a-i îndupleca să nu-și împlinească datorința de român. Pentru-ce nu a citat la sine I. P. Sa pe acei doi preoți uitați de sine, care spre rușinea neamului și a bisericii noastre s'au înhamat la carul guvernului, care prin proiectul seu de școale lovește amar în autonomia și în drepturile noastre naționale?

Ne luăm îndrăsneala să întrebăm pe P. S. Sa când a lucrat sincer și din convingere: Atunci când s'a alăturat la memorandumul episcopatului gr.-oriental în chestia școlilor — ori atunci când a făcut pe corteșul acelu guvern care a plămădit proiectul de școale și contra căruia s'a înaintat protestele tuturor românilor?

Ne pare nespus de rău, că P. S. Sa și-a nesocotit într'atâta poziția sa înaltă și dă privilegiu a ne ocupa de faptele sale ca de ale unui corteș de rînd, pentru-că corteșii cu altă măsură se tractează și tractându-l cu măsura aceasta ar trebui să lovim în demnitatea sa de episcop.

Sperăm, că P. S. Sa pe viitor se va feri de atari fapte nevrednice de poziția sa și nu ne va constrînge ca pentru validitatea principiilor și convingerilor noastre — să purtăm lupta cu capul unei diecese române!

Fișpani jidovi.

Era lucru firesc că liberalismul maghiar să dea țeara pe mâna jidanilor patrioți, mai patrioți de cât însași maghiarii. Guvernului lui Tisza îi revine meritul, să deschidă calea jidivilor chiar și la scaunele barșonate de fișpani, rezervate până acum magnaților și gentrilor scăpați. După cum scrie ziarul jidovesc »Egyenlőség« prim-ministru Tisza va denumi în timpul cel mai scurt doi fișpani de origine mosaică, anume pe jupânul Gajári Ödön, (leibjournalistul premierului) și pe Rosenberg Gyula (deputatul și fala nemeșilor) din Abrud.

Dacă lucrurile vor merge tot pe ogașia asta în curînd guvernul Tisza își va face cinstea să patriotizeze Ungaria maghiarizându-i numele în »Palestina«.

O chemare însemnată.

— Rugăminte adresată către cei cari știu și pot să deie pildă viuă poporului. —

II.

Anul acesta, nimic de tot prin secetă, va grăbi fără îndoială lucrările guvernului pentru canalizarea întinsului șes dintre Dunăre și Tisza. Și va face acolo guvernul un lucru mare, care va putea sluji de pildă, în toate privințele, celor ce ar voi a face același lucru, în mic, în cercul lor de activitate.

Ear' dacă guvernul, pentru a face mai roditor marele șes din mijlocul țării și pentru a-l feri pe viitor de plaga secetei, îl strătae cu canaluri și-l înzestreae cu instalații de udare, — nu trebuie oare, ca aceeași nezuință să preocupe și cercurile economice conducătoare din celelalte părți ale țării, să chibzuiască cum să facă adecă și ele, în mic, în cercul lor, același lucru?

Căci treaba e limpezită din destul. Cum s'a zis: despre canalizarea cea mare dintre Dunăre și Tisza, s'a scris deja o întreagă literatură, sunt acolo studii până în cele mai mici amănunte. Afară de aceste sunt studiile și rapoartele despre lucrări asemenea, în țeri străine, mai înaintate economic, unde atari canalizări pentru udare, răspătesc deja de mult cu belșug osteneala și cheltuiala întreprinzătorilor lor.

Dar' omul doritor de lucru, nici n'are să meargă așa departe. În planurile de canalizare și instalație dintre Dunăre și Tisza, se va uita numai pentru a vedea ce e mai nou, mai bun, — încolo, pentru cele mai multe cercuri economice, îndeosebi pentru înaintemergătorii poporului nostru, e destul să studieze instalațiile de udare d.e. de pe domeniul Pallavicini din Ungaria, cel care în doi ani a ajuns să-și poată uda, când vroia 600 jugere, scotînd de pe ele folos întreit, ba în pătrit ca în trecut, deși cultivă pe ele numai fân, cu care ține mulțime de vite și trage după ele grozav venit. Pe acel domeniu, și în est-an s'a făcut fânul ca în ori-ce an bun! E drept că a trebuit mai multă cheltuială, prin udarea într'una a pământului. Dar' ce camete aduce aceea cheltuială est-an prin prețul cel mare al fânului, ori la primăvară prin prețul cel mare al vitelor? Acuși însușite camete! Anul, ce altora le-a fost pagubă de moarte, lor le e câștig ca-n povești de mare!

Deci, dorința noastră ce poate să fie? Aceia, că bărbații nostri luminați, pe cari D-zeu i-a dăruit și cu averi mai mari, să-și facă din aceasta chestie material de studiu, și să vină și ei cu pildă viuă, nobilă, în mijlocul poporului nostru, așa cum Pallavicini cu domeniul seu, pildă viuă și plină de laudă s'a făcut pe sineși poporului unguresc ce-l înconjoară.

Noi cesti din acest ținut suntem fericiți a avea în mijlocul no-

Să caută un tinăr român care voește a prelua prăvălie cu negoț mixt în arandă; prăvălia e în legătură cu unica cârciuma în comuna Salașul inferior (Alsószálláspatak), care are circa 500 locuitori și e situată lângă drumul țării.

Respectivul trebuie să aibă cel puțin 3—4000 cor. pentru a prelua mărfurile din prăvălie și aranjamentul de cârciumă.

Doritorii de a întreprinde această neguțătorie mai potrivit e a-se presenta în persoană la subscrisul pentru a putea primi deslușiri detaliate și a se convinge întradevăr, căci vorba românului „ce vede ochiul crede inima“.

Cu stimă:

Nicolae Georgiță

Salagiul inferior (Alsószálláspatak) Hunyad m., stațiunea „Bajesd“

3—3

Subscrisul vënd din mână liberă, și cu preț foarte mic

O moară cu benzin

putere de 8 cai, cu două petri, situată într'un loc foarte cercetat cu cale ferată, în comuna Vițel, u- p. Branyicska

Kronig Károly

Déva.

1—2

Szám 5994—1904. tkvi.

Árverési hirdetmény kivonata.

Az sz.-városi kir. járásbiróság mint tkvi. hatóság közhírre teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz és hitelintézet részvénytársaság végrehajtónak Haukes Iosif glodi lakos végrehajtást szenvedő elenni 400 K tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. bíróság) területén levő Glod község 14 sz. szíjtkvben foglalt s végrehajtást szenvedett tulajdonául bejegyzet A †

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelete 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Sz.-váro 1904. évi augusztus hó 13-án.

A kir. bíróság mint tkvi hatóság.

Fekete kir. albiró.

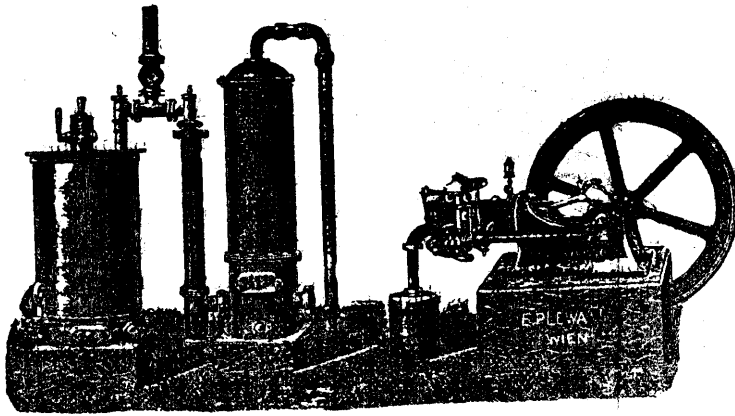
Editor și redactor responsabil Nicolae Opreșiu.

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körut 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, suse-sorul firmei Brauner și Klasek

Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceeași motoare provăzute cu arangeament pentru gaz sugativ, reduc cheltueile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

Catalog gratis și franco.

Să primesc reprezentanți solizi în provincie.

Sz. 2767—1904. tkvi.

Arverési hirdetmény kivonata.

Az algyógyi kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhírre teszi, hogy az „Ardeleana“ pénz és hitelintézet részvénytársaság végrehajtónak Haukes Iosif glodi lakos végrehajtást szenvedő elenni 400 K tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. bíróság) területén levő Glod község 14 sz. szíjtkvben foglalt s végrehajtást szenvedett tulajdonául bejegyzet A †

Table with columns for lot number, area, and type of property. Includes items like 'faház kert', 'malom kert', 'kaszáló', 'szántó', 'legelő', 'ház helyre', 'szántó földre', etc.

Large table of property listings with columns for lot number, area, type of property, and price. Includes items like 'kaszáló', 'szántó', 'legelő', 'ház helyre', etc.

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă“, în Orăștie.

Forgách, kir. albiró.